

трансцендентності, єдиною основою для якої в умовах катастрофи Калі-Юги залишається людина – інтерпретована в трансцендентальному сенсі, як проекція Буття, що у свою чергу несподіваним на перший погляд чином дозволяє провести паралелі між пізнім традиціоналізмом – та раннім Мартіном Гайдеггером.

1. Генон Р. *Человек и его осуществление согласно Веданте* / Рене Генон // *Человек и его осуществление согласно Веданте. Восточная метафизика* / Рене Генон. — М. : Беловодье, 2004. — С. 5—224.
2. Дугин А. *Радикальный субъект и его дубль* / Александр Дугин. — М. : Евразийское Движение, 2009. — 464 с.
3. Ницше Ф. *Веселая наука («la gaya scienza»)* / Фридрих Ницше // *Утренняя заря. Предварительные работы и дополнения к «Утренней заре». Переоценка всего ценного. Веселая наука* / Фридрих Ницше. — М. : АСТ, 2006. — С. 605—910.
4. Хайдеггер М. *Время и бытие. Статьи и выступления* / Мартин Хайдеггер. — СПб : Наука, 2007. — 624 с.
5. Эвола Ю. *Оседлать тигра* / Юлиус Эвола. — СПб : Владимир Даль, 2005. — 512 с.

Тетяна Гаврилюк

Київський національний університет
імені Т. Шевченка, м. Київ

ХРИСТИЯНСЬКИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК НОВА ПАРАДИГМА ХХІ СТОЛІТТЯ

Християнство являється однією із трьох монотеїстичних релігій. Суттю цієї релігії є теоцентризм. Бог як творець усього суцього є альфою і омегою гносеологічних, онтологічних, аксіологічних, феноменологічних тощо пошуків людини. Однак, характерною рисою католицької філософії та теології ХХІ століття є певна парадигмальна зміна від теоцентризму до антропоцентризму (Апостольське послання “Tertio millennio adveniente”). В контексті концепції інтегрального розвитку людства (енцикліка Бенедикта XVI “Caritas in veritate”) теологія спасіння поступається місцем теології збереження створіння. Спостерігається зміщення акцентів з теології індивідуального спасіння в потойбічному світі на теологію збереження створіння в реальному світі та його сталого розвитку (“Відповідальність за створіння в Європі”). Новаторським і особливо цікавим є новий підхід до ідеї індивідуального спасіння душі. Так, у енцикліці Бенедикта XVI “Spe Salvi” висловлюється міркування про те, що християнська ідея індивідуального спасіння зумовлює втечу від того, що є спільним для людства, оскільки пошук індивідуального спасіння призводить до ігнорування служіння іншим.

Проблема людської особистості, її космічне та соціальне призначення стає основою католицького персоналізму Кароля Войтили – Римського Папи Івана Павла II. У його творах найбільшою мірою розкривається христоцентризм, божественна та людська природи Ісуса Христа. В такий спосіб сучасній Католицькій Церкві вдається долати традиційне протистояння земного і небесного, секулярного і сакрального, а також перейти до нової парадигми і змістити центр теологічних пошуків з Бога на людину відповідно до відомої тези Івана Павла II: не людина шукає Бога, а Бог шукає людину. Зміна основної парадигми дозволила Католицькій Церкві розробити ґрунтовне соціальне вчення, яке торкається усіх аспектів суспільного буття людини – політики, економіки, культури тощо.

Для нової поліцентричної картини світу пропонуються і нові підходи до реалізації сакрально-секулярного проекту інтегрального розвитку людства – економічного, соціального, гуманітарного, екологічного, релігійного, в якому сакральне і секулярне знайшли б своє належне виповнення і співвідношення в контексті міждисциплінарного дискурсу: віра очищується розумом, розум очищується вірою. Бенедикт XVI пропонує запровадження нових пріоритетів людським знанням – взаємодії розуму і віри в контексті поєднання метафізики, гуманітарних наук і теології для міждисциплінарного їх застосування (“*Caritas in veritate*”). Зауважується, що євроінтеграція лише на економічному та політичному ґрунтах, з некритичним ставленням до споживацької моделі життя і хижацького використання довкілля не може бути тривалою й успішною. Збереження духовних цінностей, які сформували Європу, примноження багатства і розмаїття культурних традицій усіх народів Європи, побудова Об’єднаної Європи як Європейської спільноти Духу – успішний шлях євроінтеграції та єврохристиянізації в контексті збереження культурних християнських коренів від Атлантики до Уралу.

Запропонована нова парадигма наполягає на утвердженні сутності людини як унікальної особистості, якій повинні служити і ринок, і держава. Важлива роль в цьому відношенні надається культурі. В умовах глобалізації збільшилася можливість взаємовпливу культур, що створює нові перспективи для міжкультурного діалогу, який повинен бути спрямований на збереження ідентичності народів і націй, екологічного довкілля їх буття, “олюднення економіки”.

Як бачимо, католицька концепція інтегрального розвитку людства синтетично оцінює сакральні і секулярні виміри та співвідношення інтегрального розвитку людства в умовах глобалізації і світоглядного релятивізму. Водночас, акцент на антропоцентризмі, відкритому для

Абсолюту, постає необхідним для порятунку людства перед викликами і ризиками сучасної технологічно-інформаційної цивілізації.

Алла Залужна

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ПРОБЛЕМА ЦІННОСТЕЙ У НЕКЛАСИЧНИХ МОДЕЛЯХ АКСІОЛОГІЇ

Парадигмальні зрушення філософії першої половини ХХ ст. в репрезентації онтологічної рефлексії культури як життєвого світу людини вибудовуються на смисловому тлі тематизації проблеми кризи європейської культури. Трагічні мотиви світосприйняття пов'язуються з крахом оптимістичної раціоналістичної моделі з характерним для абстрактно-теоретичного мислення збайдужінням до всього унікального та одиничного, що стає вагомою спонукою руйнації укоріненості людини в бутті й знеціненості духовних вартостей.

Альтернативна відповідь раціоналістично понятійному дискурсу деонтологізації суб'єкта прозвучала в межах нових онтологічних трансформацій крізь призму феноменологічної, онтологічної, антропологічної, екзистенціалістської переорієнтації філософії. Водночас особливого резонансу набувають аксіологічні варіанти вирішення проблеми, що проявилися у спробах подолання трагічного розриву між цінностями та реальним світом людського існування. Адже виправданість людської присутності у світі культури в її потенціях морально-естетичної смислотворчості потребує відповідного ціннісного бачення та його зобов'язуючої енергії, що дистанціює екзистенцію за межі психовітальної емпіричної реальності та егоїстично-утилітарного світовідношення до надання людському існуванню специфічної якості “буття-у-відповідь”. А відтак головне завдання філософії, на думку Г. Ріккєрта, повинно зводитися до того “щоб віднайти третю царину, яка б поєднала дві частини, які дотепер розглядалися відокремлено. Інакше філософія не дасть витлумачення сенсу життя, тобто світогляду” [2, с.43]. Спосіб вирішення цього завдання запропонувала феноменологічно зорієнтована аксіологія М. Шелера та М. Гартмана, яка з особливою гостротою актуалізувала потребу переосмислення так званої “натуралістичної помилки”, проголошеної у свій час Кантом у зв'язку ототожненням цінності з тим об'єктом, який її представляє.